

til gode; særlig maa man sikre sig, at den kommer Køberen, ikke Sælgeren til gode. Jeg har hørt sige, at der ikke sjældent ved Oprettelsen af Statshusmandsbrug er Tale om to Priser, idet vedkommende Sælger siger: Faar du ikke Jordlodden antaget som Statshusmandsbrug, kan der blive Tale om en noget mindre Pris end den, jeg forlanger, hvis du faar Statslaan. Det har jo ikke været Meningen. Jeg har endogsaa hørt sige, at den forholdsvis lille kontante Betaling af $\frac{1}{10}$ af Værdien, som Køberen skal yde, bliver laant ham, ja, at det ligefrem er noget, Sælgeren sætter Køberen i Stand til at betale. Saadant skulde jo dog undgaas, eftersom det er Meningen, at det, der udbetales, skal være en Sum, vedkommende selv har opsparet sig eller i hvert Tilfælde er Ejær af. Saadanne Misbrug kan først og fremmest undgaas ved en samvittighedsfuld Behandling fra de Amtskommissioner, som har med Sagen at gøre. Jeg har blot fremdraget dette her, fordi det er et af de Punkter, hvor det gælder om at se sig for.

Der kunde jo ogsaa være nogen Betænkelighed ved den Forøgelse af Laanesummen, der er Tale om, hvad sikkert ogsaa nok vil komme frem under Sagens videre Behandling. Til Forskel fra det ærede Medlem for Københavns Amts 7de Valgkreds (N. Frederiksen) maa jeg give min Tilslutning til, hvad det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 6te Valgkreds (Ovesen) sagde, at det sikkert ikke gaar an at tillade Laan paa Grundlag af Vurderingssum 8,000 Kr., ja endog at gaa op derover, naar Lodden blot kan kaldes et Husmandsbrug. Det er et alt for løst Grundlag at give en saadan Sag.

Hvad det almindelige, ogsaa her diskuterede, Spørgsmaal om at sætte Renten op til 4 pCt. angaar, kan jeg ligesom andre Talere i det hele kun give det min Tilslutning. Det kan ikke være Meningen, at Staten skal sætte til, den bør have nogenlunde Dækning for, hvad disse Penge koster den. Men det skulde ganske vist ikke være saaledes, at Forøgelsen til 4 pCt. motiveres med, at det ganske naturligt vil føre til, at Vurderingerne bliver noget lempeligere; allermindst, fordi jeg tror, at vi staar overfor den Fare i den kommende Tid, at Tabet paa disse Husmandsbrug, der ganske vist nu er forsvindende, nemlig 20,000 Kr., vil vokse. Hidtil har der nemlig ganske naturligt ikke været Tale om at overtage Landbrug, fordi vi har haft en Tid med opadgaende Priser paa Landbrug. Men da vi nu efter al Sandsynlighed

kan staa overfor nedadgaende Priser, gaar det ikke an, at de, der skal taksere Ejendommene, gør det løsere, end man tidligere har gjort. Der er snarere Grund til at være dobbelt forsigtig i den kommende Tid.

Med disse almindelige Bemærkninger, som jeg har fremført uden ellers at ville tage Del i Kritikken af Lovforslagets enkelte Bestemmelser, vil jeg indskrænke mig til at tilsige Lovforslaget en velvillig Behandling fra vor Side. I Udvalget vil venteligt mit Parti blive repræsenteret af et andet Medlem, som desværre i Dag ved Sygdom er forhindret i at tage Del i denne Behandling.

Martin Hansen: Det foreliggende Lovforslag hører til dem, jeg omfatter med megen Interesse, og det glæder mig, at de foregaaende Talere alle har anbefalet det. Jeg tror ogsaa, man omtrent kan sige, at det anbefaler sig selv. I den Tid, Loven har virket, har den sat en smuk Frugt i alle de mange Hjem, der er blevet oprettet. Det kan godt være, at der er noget i, hvad det ærede Medlem fra Rønne (Hauge) sagde, at man fra enkelte Sider ved Loven mere har tænkt paa at faa en solid Arbejdskraft paa de lidt større Gaarde. Men for det Parti, jeg tilhører, har det altid været Idealet at naa til at skabe selvstændige Jordbrug, og denne Sag er som enhver anden, der begynder fra ny, begyndt smaat, og man skal ikke uden videre bryde Staven over de smaa Hjem med de mindre Jordbrug, thi den nøgne Sandhed er den, at selv om en Mand kun har 2—3 Tønder Land Jord, er han langt anderledes stillet end den Mand, der slet ingen Jord har. Jeg mødte en Gang det Tilfælde, at en ung Mand og Pige skulde sætte Bo. Manden sad i en ret god lille Skomagerforretning, hvor der ikke var mere Arbejde, end han selv kunde overkomme, medens hans tilkommende Hustru kunde komme i Besiddelse af en Jordlod paa en 3—4 Tdr. Land ved at købe den. Saa henvendte Manden sig til en Gaardmand og spurgte ham: Hvad skal jeg nu gøre? Jeg mister mit Arbejde, naar jeg køber dette Sted. Saa gav Gaardmanden ham det overmaade praktiske Svar: Det skal du ikke betænke dig paa, thi hvis du bliver i din lille Virksomhed og bliver syg en 14 Dage, har du ikke Mad i Huset, men hvis du har en 3—4 Tdr. Land, bliver du vel svækket ved at være syg, men du er dog ganske anderledes situeret. Man skal som sagt ikke bryde Staven over de smaa Hjem, thi det er altid en god Støtte at have en lille Jord-